

**МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (УКРАЇНА)
ГУМАНІСТИЧНО-ПРИРОДНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ЯНА ДЛУГОША
В МІСТІ ЧЕНСТОХОВІ (ПОЛЬЩА)**

**ISSN (print) 2617-0833
ISSN (online) 2617-0841**

**Міжнародний науковий журнал
«ОСВІТА І НАУКА»**

**ПРИРОДНИЧІ ТА ТЕХНІЧНІ НАУКИ
ГУМАНІТАРНІ ТА СУСПІЛЬНІ НАУКИ
ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ**

Виходить два рази на рік

Випуск 1(34) 2023

МУКАЧЕВО-ЧЕНСТОХОВА

А. В. Кічук. – Ізмаїл: ІДГУ, 2020. – 406 с.

5. Психічне здоров'я особистості: посіб. для студентів вищих навч. закладів / С. Д. Максименко, Я. В. Руденко, А. М. Кушнерьова, В. М. Невмержицький. – К.: Вид-во «Людмила», 2021. – С. 93–100.

6. Лукомська С.О. Посттравматичне зростання: теоретичні підходи, емпіричні методики та методичні рекомендації. Особистість як суб'єкт подолання кризових ситуацій: монографія / С. О. Лукомська; за ред. С. Д. Максименка, С. Б. Кузікової, В. Л. Зливкова. – Книга 2. – Київ-Суми, 2017. – С. 216–237.

7. Кушнерьова А. М. До проблеми комунікації медичних працівників з пацієнтами: психологічний аспект / А. М. Кушнерьова // Актуальні проблеми психології : зб. наук. пр. Ін-ту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. – 2020. – Том XIV, Вип. 4. – С. 208–216.

8. Кушнерьова А. М. Завдання комунікації в діаді «лікар – пацієнт» кардіологічного профілю / А. М. Кушнерьова // Fundamental and applied researches in practice of leading scientific schools. – Hamilton, 2021. – Vol. 43. – P. 26–30.

9. Chaban O. S. Komunikatyvni navychky likarja, Konspekt lekcij / O. S. Chaban. – K.: LAT&K, 2017.

References

1. Bleikher, V. M. 2018. *Klynycheskaia patopsykholohyia: rukovodstvo dlia vrachei y klynycheskykh psykholohov [Clinical pathopsychology: a guide for physicians and clinical psychologists]*. Kyiv: Svaroh.

2. Maksymenko, S. D. 2014. *Medychna psykholohiia [Medical psychology]*. Kyiv: Slovo.

3. Pshuk, N. H., Markova, M. V., Kondratiuk, A. I., and Stukan, L. V. 2012. *Medychna psykholohiia. 2 vyd. [Medical psychology. 2nd ed.]*. Vynnytsia: Horbachuk I. P.

4. Kichuk, A. V. 2020. *Osobystisni osoblyvosti psykhoemotsiinoho zdorov'ia studentiv [Personal features of psycho-emotional health of students]*. Izmail: IDHU.

5. Maksymenko, S. D., Rudenko, Ya. V., Kushnierov, a A. M., and Nevmerzhytskyi, V. M. 2021. *Psykhichne zdorovia osobystosti: posib. dlia studentiv vyshchykh navch. zakladiv [Mental health of the individual]*. Kyiv: Vyd-vo "Liudmyla".

6. Lukomska, S. O.; Maksymenko, S. D., Kuzikova, S. B., and Zlyvkova, V. L. eds., 2017. *Posttravmatychnе zrostannia: teoretychni pidkhody, empyrychni metodyky ta metodychni rekomendatsii. Osobystist yak subiekt podolannia kryzovykh sytuatsii. Knyha 2 [Posttraumatic growth: theoretical approaches, empirical methods and methodical recommendations. Personality as a subject of overcoming crisis situations]*. Kyiv-Sumy.

7. Kushnierova, A. M. 2020. Do problemy komunikatsii medychnykh pratsivnykiv z patsientamy: psykholohichnyi aspekt [To the problem of communication between medical workers and patients: the psychological aspect]. *Aktualni problemy psykholohii*, XIV, 4, pp. 208–216.

8. Kushnierova, A. M. 2021. Zavdannia komunikatsii v diadi «likar – patsient» kardiologichnoho profilii [The task of communication in the "doctor – patient" dyad of the cardiology profile]. *Fundamental and applied researches in practice of leading scientific schools*, 43, pp. 26–30.

9. Chaban, O. S. 2017. *Komunikatyvni navychky likarja*. Kyiv: LAT&K.

УДК 159.91:316.472.4:004.77(045)

КОНФОРМНА ПОВЕДІНКА АКТИВНИХ КОРИСТУВАЧІВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ

Щербан Т.Д., Самойлов О. С., Антоник Є. М.

CONFORMAL BEHAVIOR OF ACTIVE USERS OF SOCIAL NETWORKS

Shcherban Tetiana, Samoilo Olexsiy, Antonyk Evheniy

Віртуальна спільнота здійснює суттєвий вплив на формування мотивів та цінностей своїх користувачів, на маніпулювання їх діями. Діагностичне дослідження констатує, що 48% від загальної кількості респондентів продемонстрували високий ступінь конформної поведінки. Високий показник

конформності може детермінувати виникнення залежності молоді до інтернет спілкування. Отримані результати доводять необхідність проведення психологічної роботи з метою формування неконформної поведінки студентів.

Ключові слова: соціалізація, соціальні мережі, віртуальна спільнота, конформна поведінка, активних користувачів соціальних мереж.

Student youth is characterized by active socialization in social networks. Difficulties of socialization are related to such a psychological phenomenon as conformity. The virtual community exerts a significant influence on the formation of the motives and values of its users, on the manipulation of actions. Under martial law, young people are most vulnerable to emotional manipulation of their behavior. Scientists state that nowadays young people often show aggressive, even inappropriate behavior in social networks. Thus, the effects of virtual communication and behavior can be positive, but sometimes people use Internet communication for actions that they would never do in real communication. To prevent manipulation of the behavior of modern students in social networks, it is necessary to first study the psychological features of their conforming behavior.

A diagnostic study was conducted using the 14-factor personality questionnaire of R. Kettel. It has been established that 48% of the total number of respondents demonstrated a high degree of conforming behavior. Such a high rate of conformity can determine the emergence of youth addiction to Internet communication. Regarding the psychological features of the manifestation of conformity by gender, the following has been diagnosed: according to personal profiles, girls demonstrate higher indicators of conformity than boys.

Prospects for further research consist in the development and approval of training with students of higher education regarding the formation of non-conforming behavior and communication in social networks.

Keywords: socialization, social networks, virtual community, conforming behavior, active users of social networks.

Сучасне суспільство характеризується динамічним розвитком комп'ютерних технологій. Науковці констатують, що розвиток інформаційно-комунікативних технологій відбувається більш швидко, ніж зміна поколінь. Тому, нагальною науковою проблемою психології є переосмислення структури комунікативного процесу відповідно до технічних особливостей розвитку віртуального простору. Інтернет простір перетворився із засобу зв'язку на засіб основної комунікації та соціалізації. Інтернет виступає механізмом кластиризації суспільства, де кожна група має свої потреби, цінності та особливості спілкування та віртуальної поведінки.

Основним користувачем соціальних мереж є молодь взагалі, студентська зокрема. Студентська молодь характеризується активною соціалізацією як професійною так і особистісною. Сучасний процес соціалізації неможливий без використання інтернету та соціальних мереж. Студентська молодь використовує соціальні мережі не тільки для обміну інформації, але і для розвитку особистості, для знаходження однодумців, товаришів. Отже, сьогодні соціалізація здобувачів вищої освіти реалізується не тільки у академічному середовищі, а й у

віртуальному також. Складнощі соціалізації можуть бути пов'язані із надмірним прагненням особистості орієнтуватися на групу, на групу у соціальних мережах, тобто із таким психологічним явищем як конформність. Віртуальна спільнота здійснює суттєвий вплив на формування мотивів та цінностей своїх користувачів. Таким чином, підкреслимо, що інтернет та соціальні мережі сьогодні можуть суттєво впливати на особистість, на її поведінку.

Окреслена проблема набуває ще більшої актуальності та значущості у часі воєнного стану, коли віртуальне середовище є основним джерелом інформації та враховуючи високу емоційність та тривожність молоді особистості внаслідок пережитих подій війни.

Проблемі дослідження соціалізації особистості у соціальних мережах присвячено багато наукових досліджень. Психологами отримано важливі суттєві результати щодо: впливу соціальних мереж на особистість (О. Маслов, П. Мунтян, К. Янг та ін.); психологічних особливостей маніпулювання людьми засобами соціальних мереж (С. Дінабург, І. Мелюхін та ін.); розвитку особистості засобами інтернет спілкування (Д. Бернштейн, Е. Роббінс, Є. Степаненко та ін.); впливу віртуального спілкування на молодь (О. Сакбаєв, Дж. Сулер, А. Тоффлер та ін.); психологічної специфіки інтернет спілкування (Є. Блохіна, К. Манн, О. Фрідланд та ін.); психологічного феномену «віртуальної особистості» (І. Васюков, О. Жичкіна, В. Фріндте та ін.).

Сучасні вітчизняні дослідження розкривають особливості психологічної залежності: молоді особистості від соціальних мереж [1; 2]; соціалізації особистості до інтернет спілкування [3; 4]; особистості до віртуального простору [5; 6].

Разом з тим, у зазначених дослідженнях використовувався констатувальний підхід, не приділяючи достатньої уваги такому психологічному явищу як конформність особистості, вплив цього явища на особистість у соціальних мережах. Саме сьогодні, в умовах війни коли індивіду треба критично та аналітично підходити до будь-якої інтернет інформації, бути стійкою до

маніпулювання у віртуальному просторі, вивчення даного явище є актуальним та необхідним як в теоретичному так і в практичному планах. Тому метою дослідження є – психологічні особливості конформної поведінки першокурсників – активних користувачів соціальних мереж.

Узагальнення зазначених наукових досліджень дозволяє констатувати, що головною ознакою віртуального спілкування є спонтанність і миттєвість. Головна характеристика гарячих дискусій (flamewars) – цих інтенсивних, уїдливих обмінів повідомленнями, які регулярно виникають в онлайн-середовищі – це швидкість, з якою індивіди поляризуються і фіксуються на своїх позиціях, на своїх переконаннях. Онлайн - є тим, що ми пишемо зараз. Цей зв'язок є набагато більш вираженим і незмінним, ніж навіть те, що ми можемо сказати в особистому спілкуванні.

Аналіз змісту у соціальних мереж констатує збільшення саме критичного контенту. Це є очевидним, оскільки критикувати набагато легше. Часто відповіді на критику супроводжуються агресивними образами на адресу особи, що висловила їх, причому це можливо лише у віртуальному просторі. Таким чином, окремий віртуальний персонаж дуже прив'язаний до частковості, окремішності тієї грані реального «Я», яку він проектує, і в тій же мірі не прив'язаний до стійкості цієї грані.

Очевидно, існує розуміння того, що інтернет мотивує людей до такої поведінки, яка недоступна їм в реальному житті. В межах онлайн-співтовариства ці відмінності в поведінці виражаються у використанні і розвитку таких термінів, як «флейм» і «флейм-війни». Необхідно підкреслити, що саме це використовують і групи у соціальних мережах. Таким чином вони впливають на поведінку особистості, маніпулюють людиною. У даному контексті важливо, щоб користувачі соціальних мереж були стійкими до впливу, були нонконформними. Вважаємо більш вразливими до маніпулювання є першокурсники, адже саме вони переживають адаптаційну кризу.

Таким чином, посилення значущості віртуального спілкування для сучасної

молоді актуалізує питання психологічного впливу віртуального середовища на соціалізацію особистості взагалі та на онлайн поведінку зокрема. Слід зазначити, що мало дослідженим є явище конформності серед користувачів соціальних мереж.

Для дослідження конформності нами проведено опитування першокурсників Мукачівського державного університету в кількості 95 осіб. З них відібрано 57 осіб, які констатували, що активно спілкують у соціальних мережах (8 і більше годин в день). Таких користувачів інтернет спілкування ми продіагностували за методикою 14-факторний особистісний опитувальник Р. Кеттела. За допомогою даного опитувальника ми діагностувала конституційні риси особистості. При аналізі отриманих результатів особлива увага зверталася на фактор Q2, який характеризує конформізм-нонконформізм. Було встановлено, що 24 респонденти (48% від загальної кількості) продемонстрували високий ступінь конформізму (10 юнаків та 14 дівчат). Також нами було проведено якісний аналіз відповідей за кожним з питань, що відносилися до фактору Q2. Зазначимо, що якісному аналізу піддавалися результати лише тих студентів, які проявили конформізм.

При проведенні аналізу відповідей студентів на запитання 15 («Коли я планую що-небудь, я вважаю за краще робити це самостійно, без будь-чєї допомоги») було встановлено, що і в дівчат (80%) і в юнаків (70%) переважає варіант «ні», що свідчить про високу потребу у підтримці групи. Аналіз відповідей на запитання 32 («Мені не подобаються товариські, компанійські люди») показав, що і юнаки (40%), і юнки (40%) одностайно вибрали варіант «ні». Тільки незначний відсоток (20%) здобувачів обрали відповідь «важко сказати». Це підтверджує притаманну для першокурсників підвищену потребу у спілкуванні з однолітками та підтримуванні з ними найширших стосунків. Відповіді на питання 49 («Я б швидше вважав за краще провести два літні місяці в селі з одним або двома друзями, ніж очолювати групу в туристичному таборі») показують, що значно більший відсоток дівчат дали відповіді «швидше так» (50%), а у юнаків відповіді розподілилися у межах «ні» (30%) та «важко сказати» (42%). Для

конформістів не притаманна незалежність, водночас вони не схильні і до відокремленості. Відповіді на запитання 66 («Я уникаю громадської роботи і пов'язаної з цим відповідальності») продемонстрували, що дівчата («ні» – 60%) прагнуть більш активно включитися в громадську роботу. Можливо тому, що таким способом вони водночас показують і свою відданість групі, і те, що вони підкоряють вимогам дорослих. У юнаків мають місце і відповіді «ні» (36%), і «швидше так» (24%). Це можемо інтерпретувати наступним чином: у цей період припадає пік незалежності від дорослих, а громадська робота – це виконання певною мірою доручень дорослих. Крім того, як зазначають класні керівники, хлопці взагалі менш схильні до прийняття та виконання громадських доручень, аніж дівчатка. Відповіді на питання 100 («Я віддаю перевагу іграм, де кожний грає за себе, аніж тим, де треба грати в команді або мати партнера») демонструють переважання відповідей «ні». У дівчат цей відсоток дещо нижчий (90%), аніж у хлопців (94%). Це пояснюється, на нашу думку тим, що у них менше прагнення до конкуренції у цій сфері. А взагалі командна гра – це зменшена модель людського колективу. Задача гравця команди – перетворитися на частину єдиної машини. Добре соціально адаптована людина не побачить в цьому ніякої труднощі. А ось низький ступінь адаптації примусить гравця відчувати поперемінно то тиск, то приниження, то неорганізованість, то невизнання його особистих заслуг, то ще щось. А це абсолютно не притаманне конформісту, який легко адаптується.

Узагальнюючи результати відмітимо, що за особистісними профілями дівчата демонструють більш високі показники конформності, ніж хлопчики. Це підтверджує і той факт, що саме дівчата частіше обирають такі риси особистісного профілю «підпорядковуваний», як «поступливий», «скромний», «часто вдаюся до допомоги інших», «залежний», «несамостійний», «майже ніколи і нікому не заперечую», «ненав'язливий». Хлопці, у своєму виборі, частіше використовують такі риси, як «захоплююся і схильний до наслідування», «дуже поважаю авторитети», «поступливий», «благородний» – зустрічаються переважно у хлопців. Потрібно підкреслити, що всі студенти не обирали такі риси, які

характеризують крайні вияви підпорядкованості. А саме, це – «м'якотілий», «охоче підкорюся», «безініціативний», «покірливий», «люблю підкорятися», «відрізняюся надмірною готовністю».

Цікавими є результати особистісного профілю за шкалою «залежний»: дівчатка частіше обирають такі риси, як: «ставлюсь до всіх з повагою», «здібний до співпраці», «прагну вживатися з іншими», «охоче приймаю поради», «довірливий і прагну радувати інших», «завжди люб'язний у поведженні», «дозволяю іншим приймати рішення», «надмірно довірливий».

Хлопці обирають такі риси, як: «дорожу думкою оточуючих», «легко потрапляю в халепи», «легко потрапляю під вплив друзів», «шукаю схвалення». Всі студенти не включили до своїх виборів такі риси особистісного профілю «залежний», як: «готовий довіритися будь-кому», «люблю, щоб мене опікували», «прагну здобути прихильність кожного», «зі всіма погоджуюся».

Студентська молодь характеризується активною соціалізацією у соціальних мережах. Складнощі соціалізації пов'язані із таким психологічним явищем як конформність. Віртуальна спільнота здійснює суттєвий вплив на формування мотивів та цінностей своїх користувачів, на маніпулювання діями. В умовах воєнного стану молодь є найбільш вразливою до емоційного маніпулювання її поведінкою. Науковці констатують, що нині молодь часто у соціальних мережах вибухає агресивною, навіть неадекватною поведінкою. Таким чином, ефекти віртуального спілкування та поведінки можуть бути позитивними, але часом люди використовують інтернет спілкування для вчинків, які б вони ніколи не зробили у реальному спілкуванні. Таким чином, для запобігання маніпулювання поведінкою сучасних студентів у соціальних мережах, необхідно спочатку вивчити психологічні особливості їх конформної поведінки.

З цією метою нами проведено діагностичне дослідження за методикою 14-факторний особистісний опитувальник Р. Кеттела. При аналізі отриманих результатів особлива увага зверталася на фактор Q2, який характеризує конформізм-нонконформізм. Було встановлено, що 24 респонденти (48% від

загальної кількості) продемонстрували високий ступінь конформізму (10 юнаків та 14 дівчат). Вважаємо цей показник достатньо тривожним, який потребує психологічної допомоги та корекції. Вважаємо, що такий високий показник конформності може детермінувати виникнення залежності молоді до інтернет спілкування. Щодо психологічних особливостей вияву конформності за гендерною ознакою відмітимо, що за особистісними профілями дівчата демонструють більш високі показники конформності, ніж хлопчики. Це може пояснити насамперед тим фактом, що дівчата є за характером більш м'якими, поступливими, дружелюбними і ввічливими, аніж хлопці.

Перспективи подальшого дослідження вбачаємо у розробці та апробації тренінгу із здобувачами вищої освіти щодо формування у них нонконформної поведінки та спілкування у соціальних мережах.

Список використаних джерел

1. Богдан М. С. Психологічні особливості спілкування залежних від соціальних мереж / М. С. Богдан, О. В. Горецька // Психологія і соціологія: проблеми практичного застосування: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 14-15 березня 2014 року. – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2014. – С. 25–29.
2. Турецька Х. І. Психологічні чинники Інтернет-залежності / Х. І. Турецька // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2012. – № 2(2). – С. 95–104.
3. Варіативність соціалізації особистості в умовах сучасного інформаційного суспільства: монографія / авт. колектив: Н. М. Токарева, А. В. Шамне, О. О. Халік [та ін.]; ред. Н. М. Токаревої. – К.: ТОВ НВП «Інтерсервіс», 2017. – 220 с.
4. Немеш О. М. Вплив спілкування в соціальних мережах на розвиток особистості підлітка / О. М. Немеш // Проблеми сучасної психології: зб. наук. праць Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка, Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України.– Кам'янець-Подільський, 2014. – Вип. № 26. – С. 442–456.
5. Немеш О. М. Соціальні мережі як провідний вид віртуального спілкування: проблематизація феномену / О. М. Немеш // *Fundamental and applied reseaches in practice of leading scientific schools* – Publishing office: Accent Graphics Communications. – Hamilton, ON, 2014. – Issue 5. – С. 248–264.
6. Немеш О. М. Віртуальна діяльність особистості: структура та динаміка психологічного змісту: Монографія / О. М. Немеш. – К.: Слово, 2017. – 391 с.

References

1. Bohdan, M. S. and Horetska, O. V. 2014. *Psykhologichni osoblyvosti spilkuvannia zaleznykh vid sotsialnykh merezh* [Psychological features of communication of people addicted to social networks]. *Psychology and sociology: problems of practical application: materials of the international scientific and practical conference*. Kherson: Vydavnychiy dim «Helvetyka».
2. Turetska, Kh. I. 2012. *Psykhologichni chynnyky Internet-zalezhnosti* [Psychological factors of Internet addiction]. *Scientific Bulletin of the Lviv State University of Internal Affairs*, 2(2), pp. 95-104.
3. Tokareva, N. M., Shamne, A. V., Khalik, O. O. eds. 2017. *Variatyvnist cotsializatsii osobystosti v umovakh suchasnoho informatsiinoho suspilstva* [Variability of personality socialization in the conditions of the modern information society]. Kyiv: TOV NVP «Interservis».
4. Nemesh, O. M. 2014. *Vplyv spilkuvannia v sotsialnykh merezhakh na rozvytok osobystosti pidlitka*

[The influence of communication in social networks on the development of a teenager's personality]. *Problems of modern psychology: coll. of science works of the Kamianets-Podilskyi National University named after Ivan Ohienko*, H. S. Kostyuk Institute of Psychology, National Academy of Sciences of Ukraine 26, pp. 442–456.

5. Nemesh, O. M. 2014. *Cotsialni merezhi yak providnyi vyd virtualnoho spilkuвання: problematyzatsiia fenomenu* [Social networks as a leading form of virtual communication: problematization of the phenomenon]. *Fundamental and applied reseaches in practice of leading scientific schools*, Publishing office: Accent Graphics Communications, 5, pp. 248–264.

6. Nemesh, O. M. 2017. *Virtualna diialnist osobystosti: struktura ta dynamika psykholohichnoho zmistu* [Virtual personality activity: structure and dynamics of psychological content]. Kyiv: Slovo.

УДК [378:37.07:005:316.62-044.337]:316.48(045)

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЄКТУВАННЯ ПОВЕДІНКИ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ У КОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЯХ

Щербан Т. Д., Данканич А. А.

FEATURES OF DESIGNING THE BEHAVIOR OF FUTURE MANAGERS IN CONFLICT SITUATIONS

Shcherban Tetiana, Dankanych Andrii

Сучасний менеджер повинен: приймати рішення у невизначених, ситуаціях; вміти співпрацювати у команді. Аналіз результатів діагностичного дослідження доводить, що більшість майбутніх менеджерів: прагне регулювати прийняття рішень у проблемних ситуаціях методом суперництва, найменша кількість – методом співробітництва; у досліджуваних переважає рівень конфліктності вище середнього; здобувачі схильні до конфліктної поведінки, про те вважають себе не конфліктними.

Ключові слова: *психологічна готовність до професійної діяльності, кризові та конфліктні ситуації, поведінка у конфліктних ситуаціях, конфліктна поведінка, «співпраця» у конфліктній ситуації.*

Competences of the manager in the current conditions acquire their specificity and significance. A modern manager must make decisions in uncertain, crisis situations that are emotionally charged. That is, a modern management specialist must not only have professional knowledge, but also be competent to work and communicate in crisis situations.

A diagnostic study was conducted in order to identify the psychological characteristics of the behavior of future managers. The analysis of the results proves that: the majority of future managers strive to regulate decision-making in problem-conflict situations by the method of rivalry, the smallest number of students intends to solve them by the method of cooperation; among the studied specialty students, the level of conflict is above average; half of the studied students are prone to conflict behavior; graduate students consider themselves to be non-conflict.

The obtained results emphasize that in most cases of conflict behavior, the conflict is not intentional, but situational in nature. It depends on the manifestation of some features of the individual's character and the situation that is happening at the moment. Also, the results show that the students themselves do not evaluate their behavior objectively, that they may perceive acute emotionality as the norm.

The results prove that graduates of the "Management" specialty are often characterized by conflict behavior. Moreover, they themselves do not realize this, they consider their behavior to be real

Кас'яненко О. М.	ПЕРЕВАГИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ПО ВІДНОШЕННЮ ДО НАВЧАННЯ УЧНІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ	95
Кузьма-Качур М. І., Горват М. В., Гонак Т. В.	СТАНОВЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	99
Кузьма-Качур М. І., Горват М.В., Керенович Л. В.	ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ СПОСТЕРЕЖЛИВОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ПРИРОДОЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	107
Лендел В.В.	ЗМІСТ І СТРУКТУРА КОМПОНЕНТІВ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ	115
Микуліна А. К.	РОЛЬ ХУДОЖНЬОЇ ПРАЦІ У РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ	122
Михайлова К. В., Фечка К. Р., Молнар Г. В.	ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЕКОЛОГІЧНИХ ЗНАТЬ ТА УЯВЛЕНЬ ПРО ПРИРОДУ У ДОШКІЛЬНИКІВ	129
Черепаня Н.І., Русин Н.М., Арделан Я.О.	УМОВИ ЕКОНОМІЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	138
Товканець Г.В., Мякоткіна Ю. С.	ОЦІНКА ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ БАТЬКАМИ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ	145
Фізеші О.Й., Інна Гафинець	ПЕДАГОГІКА ТА МЕТОДИКА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ У НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ (поч. ХХІ ст.)	154
Чеусова В. О.	ЕТИКА ПОВЕДІНКИ В РОБОТІ МИТНИЦІ	162
Чорноштан Є. В.	КОНЦЕПЦІЯ СЕНСУ БУТТЯ ЛЮДИНИ У ФІЛОСОФСЬКІЙ ПАРАДИГМІ ЕКЗИСТЕНЦІАЛІСТІВ	167
Шекетера О.В., Вірченко Т.І.	ТРАНСФОРМАЦІЯ СТРУКТУРИ МІФУ В ДЕТЕКТИВНОМУ ЖАНРІ	175
Щербан Т.Д., Буря В. В.	ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ ПІДЛІТКІВ ІЗ СІМЕЙ ВИМУШЕНИХ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ	181
Щербан Т. Д., Долинай Т. Т.	ПСИХОЕМОЦІЙНІ СТАНИ ПАЦІЄНТА У СПІЛКУВАННІ З ЛІКАРЕМ PSYCHOEMOTIONAL STATES OF THE PATIENT IN COMMUNICATION WITH THE DOCTOR	189
Щербан Т.Д.,	КОНФОРМНА ПОВЕДІНКА АКТИВНИХ	196

Самойлов О. С., Антоник Є. М.	КОРИСТУВАЧІВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ	
Щербан Т. Д., Данканич А. А.	ОСОБЛИВОСТІ ПРОЄКТУВАННЯ ПОВЕДІНКИ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ У КОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЯХ	204

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

Андрушко Р.П., Жидовська Н. М.	АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ВИТРАТ НА ЯКІСТЬ АГРАРНОЇ ПРОДУКЦІЇ	212
Лисиця А.О.	ДІЯЛЬНІСТЬ КОНТРОЛЮЮЧИХ ОРГАНІВ В СФЕРІ МИТНОЇ СПРАВИ	220
Максименко Д.В., Ковач Олександра	СУЧАСНІ МОДЕЛІ ОБЛІКУ ВИТРАТ	227
Росола У. В., Росола А. П.	АКТУАЛІЗАЦІЯ ЗЕЛЕНОГО МАРКЕТИНГУ В КОНТЕКСТІ ВИРОБНИЦТВА ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ	233
Феєр А. Є., Данканич В. А., Няговський І. Б.	ДИВЕРСИФІКАЦІЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ: КЛЮЧ ДО СТАЛОГО РОЗВИТКУ	238
Феєр О. В.	ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ	245
Хома П. П., Данканич В. А., Няговський І. Б.	АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЕКОНОМІСТІВ ТА ПРОТИДІЇ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ	253

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>